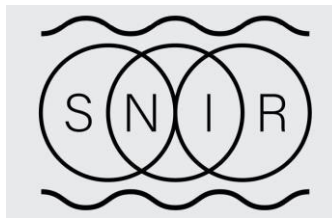

ÖSTERSJÖSTIFTELSEN
THE FOUNDATION FOR BALTIC AND EAST EUROPEAN STUDIES

Minnesanteckningar av Olle Nygren

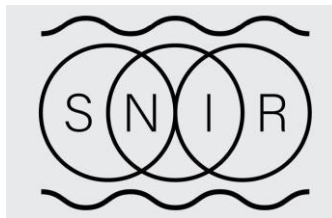
Mapping Key Challenges to Sustainability on Islands

Holmön 12-14 October, 2023.

Day 1. 12th of October

Time	Activity
6.30-8.45	Transport from Umeå to Holmön
9.00-10.00	Welcome fika and check-in Joar och Lovisa hälsade alla välkomna och berättade om Prästgården och praktiska frågor.
10.00-10.30	<p>Welcome speech. Associate professor <i>Paulina Rytkönen</i> and chair of National Island Federation in Sweden, <i>Lotten Hjelm</i>.</p> <p>Paulina hälsade alla välkomna och förklarade bakgrunden till konferensen. Det är 33 deltagare varav vissa är med digitalt på distans. Presenterade Swedish Network for Island Research (SNIR) och bjöd in alla att gå med i nätverket. Detta är den första konferens för nätverket. Nätverket ska fokusera på utmaningar för hållbart samhälle på öar där Sverige ligger efter. Utmaningar för civilsamhällen på öar.</p> <p>Lotten berättade om SRF och hur de kommer in i bilden. SRF representerar alla svenska skärgårdar och har 15 medlemsorganisationer och 32 000 öbor samt ca 400 öar. SRF känner våra utmaningar och inser att forskning stärker vår sak.</p> <p>Paulina annonserade en konferens några speciella frågor för landskapet på landsbygden med deadline för anmälan 31 januari 2024.</p> <p>Marcus Box presenterade SNIRs kommande webbplats som administreras vid Södertörns Högskola.</p> <p>Paulina fortsatte med några frågeställningar att fundera kring: Varför behövs forskning kring livet på öar? Vad har du för forskningsidéer? Söker du en forskningspartner? Frukost på fredag används som open-space för informella diskussioner.</p>

Paper session 1

Jens Westerkov Andersen, Department of Sociology, Lund University:

Segregating Archipelagoes: New Theoretical Ways to Conceptualize How and Why Small Islands Develop Differently.

Jens växte upp på en ö i Danmark och är doktorand. Han studerar hur och varför olika öar utvecklas på olika sätt.

Segregation är en utmaning för bobarhet på öar. Faktorer som påverkar är minskad befolkning beroende på bl a försörjningsproblem, ökar ålder på boende, minskat födelsetal. Inflyttning är därför nödvändig för hållbart samhälle. Forskning måste fokusera på sociala orsaker framför strukturella,

tekniska eller ekonomiska faktorer. Teori och data måste hänga ihop. Dansk skärgård av 4 öar med > 100 000 invånare men många öar med mycket lite befolkning. Under senare år har befolkningen ökat på 10 av 27 små öar med > 150 invånare. Skola och barnomsorg ökar och de har mindre än 25 min med båt till land. Han har studerat tre små öar med befolkning på några hundra/ö. De har 10-20 min båttransport till land. Har skola, barnomsorg och affärer. Öarna är dock väldigt olika och det beror uteslutande på skillnad i inflyttning, vilket skapar social segregation mellan utvecklingen på öarna. Forskningen visar att om inflyttar får bra mottagande och trivs i samhället leder till socialt hållbart samhälle och tvärt om. Denna fråga är viktigare är färjeförbindelser och kommunal service. Segregation minskar bobarhet, ger problem med utveckling och ojämn fördelning av resurser. Att skapa noder är inte enkelt som alla kan göra utan det måste finnas ett stöd från offentlig förvaltning.

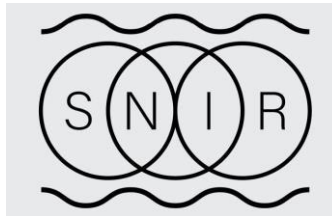
En kommentar från auditoriet var att samma fenomen även kan ses på fastlandet landsbygd.

Bent Egberg Mikkelsen, Department of Geosciences and Natural Resource Management at University of Copenhagen:

In Search of Sustainability Island – Creating identities and narratives around food in the case of Bornholm

Bent berättade om hur man utvecklade en mattradition ”Sunrise over Gudhjem” på Bornholm som ett sätt att med traditionella maträtter skapa hälsosam diet. Han associerade till ön ”Ikaraiia – där folk lever för evigt”. Forskningsfrågor har varit ”Hur har hållbarhet påverkat mattraditionen på Bornholm?”, ”Hur har mattraditionen påverkats av miljö och hälsa?”.

En viktig faktor har varit att maten blir, balans mellan boende och besökare, en del av platsen och tvärt om. Andra faktorer är proteinomvandling, 80% av marken för grisproduktion, mm.

”Multistakeholding” → allmän turism, gastro turism, special turism → Bornholmare och intresseturister.

Viktiga framgångsfaktorer är samarbete, variation, specialisering, berättande och passion för Bornholm. Viktigt att vända sig till både öbor och turister. Kommande utveckling är t ex klimatturister som söker naturupplevelse tillsammans med nyttig, ekologisk och god mat. Tänk på att på en ö kan man inte åka någon annanstans i en handvändning – det ”mesta” måste finnas på ön.

Styrkor: variation och tillgänglighet, stort socialt kapital, öppen för experimentalism, mm

Utmaningar och möjligheter: Bygga på mattradition för att nå nya resande, året runt verksamhet, utbildning, säkra aktörernas kontroll, hållbarhet driver innovation.

Marcus Box and Tommy Larsson Segerlind, Department of Business Studies, Södertörn university:

A literature overview of research related to seasonality and experiences to develop new seasons on small islands.

Herrarna har i en litteraturstudie tittat på hur säsonger kan förlängas eller att nya säsongen kan tillskapas. I studien har de använt sökord som turism, besökare, öar, skärgård, nya säsonger, utökad säsong.

Orsaker till säsongsturism kan vara väder och klimat, sociala förhållanden, mm. Resultat så långt: tidigare forskning tittat på stora öar, ovanligare med skärgårdar, Småskalig ekoturism året om kan vara en ny aspekt. Deltidsboende är ofta förbisett i forskning. Forskning om nya säsonger omfattar sällan små öar. Svårighet är att turister inte inser värdet av nya säsonger. Alpin turism har lyckat skapa sommarsäsong med t ex cykling men det är i mycket större skala än vad som kan ske på små öar.

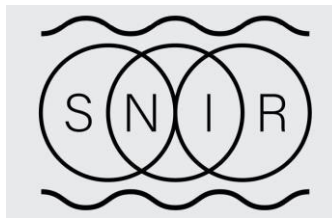
Många lokala företagare ser inte utökad säsong som viktig så andra aktiviteter ger ekonomi på andra säsonger.

Det kan vara bättre att skapa ny säsong med andra förutsättning och aktiviteter än att förlänga befintlig säsong då målgruppen inte förväntar/önskar sig det. Om politiken önskar ett levande året-runt samhälle på öar kan detta vara en viktig faktor att gynna och stödja. Dock har det visat sig ofta vara

motgångar att få med politiken i detta resonemang. Andra problem är väder, mörker, högre krav på boende i kyla, brist på tillgång till lagad mat och personal mm.

12.00-13.00

Lunch

13.00-14.30

Walk-around and cases from Holmön – Shifting towards circular economy, the “Holmö-modell”. Joar Sandström and Olle Nygren, Holmön Development Forum.

På promenad genom byn där Joar och Olle berättade om hur Holmöns steg ur havet och den natur som finns och hur byn utvecklats från 1300-talet fram till idag.

14.30-15.00

Coffee

15.00-16.00

Keynote 1

Dr. Laurie M Brinklow, President of the International Small Island Studies Association. University of Prince Edward Island.

Thinking with islands: An Introduction to Island Studies. Online.

Laurie kommer från östkusten i Canada där Prince Edwards Island ligger strax SV om New Foundland. Grunden för ö-studier är att öar är exceptionella ställen med unika förhållanden, som ändå kan skilja väldigt mycket beroende på var ön ligger geografiskt. Allt från Seyschellerna, Galapagos, Island, Ellesmere Island. Det kan ses som inom såväl skönlitteratur som fakta litteratur, som beskriver öarna speciella förhållanden. Vad är en ö? De kan vara kontinentala, oceaniska (höga vulkaniska- eller låga korallöar, flod-öar och artificiella öar.

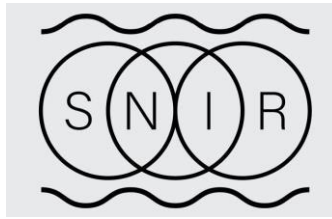
Vad är små öar? Det finns ingen vedertagen definition på vad som räknas som små öar.

En aspekt är att öar kan ses som fast egendom.

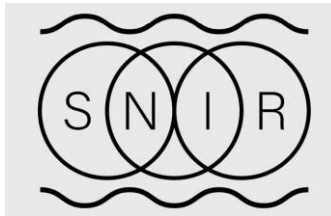
Det finns stora oceanstater som består av många öar.

Öars egenskaper: Väl definierad yta, avstånd, skala, marginalitet, skärgård.

Hur skiljer en ö från fastland? Omgiven av vatten, identitet och autonomi, sårbarhet,

	<p>måste passera vatten till/från, högre luftfuktighet och mer vind, endemism, öbor mot inflyttare.</p> <p>En ö blir ett naturligt laboratorium med isolerad natur med egen utveckling, men öbor är inte "labråttor". Ett intressant exempel är Surtsey, en isländsk vulkanö som uppstod på 1970-talet.</p> <p>Ö-känsla är en unik känsla som uppkommer av bl a fysisk isolering, relation till besökare, inflyttare mm.</p> <p>På öar kan ibland hållbar utveckling skapas genom dessa speciella förutsättningar, men ibland misslyckas det också beroende på att förutsättningarna är missgynnsamma.</p> <p>Det finns idag moderna ö-studier, som närmar sig öar med mer helhetsapproach. Man ser på öar ur såväl lokalt som globalt perspektiv och med både historiskt som nutids- och framtidsperspektiv.</p> <p>Idag finns flera övergripande organisationer för att ta tillvara öars behov och intressen. ESIN är ett exempel på sådan organisation, men det finns åtskilliga fler. Under senare år har även flera universitetsbaserade institut bildats. Det finns också flera vetenskapliga tidskrifter som fokuserar på forskning om öar.</p> <p>Man ser också att det finns underrepresentation av ej engelskspråkiga, urbefolkning m fl.</p> <p>ISISA har som mål att studera öar från deras egna förutsättningar.</p> <p>Den 19:e konferensen om Världens öar sker på Lombok, Indonesien, under 2024.</p>
16.00-18.00	<p>Paper Session 2.</p> <p>Christian Widholm, Department of Tourism Studies, Södertörn University <i>Stockholm Archipelago on Instagram – The Imagined Geography of Hashtags</i></p> <p>Det finns forskning hur landskap beskrivs bildform på olika sätt. Christian pekar på metodologisk inspiration från ett antal tidigare publicerade studier. Från Twitter finns bl a studier av hur begrepp grupperas för att skapa en bild. På Instagram sker inte samma typ av publicering. Över 24 % av bilder är s k selfies.</p> <p>Framställning av Stockholmskärgård är en idyll som populariseras och cementeras genom publicering i olika media.</p> <p>Metoden för denna studie är analys av 967 inlägg med hashtag stockholmskärgård eller stockholmarchipelago.</p> <p>Analys av innehåll med antal inlägg med: Romantiskt landskap, kommersiellt, bilder med människor, bilder med båtar, selfies.</p> <p>Resultatet av analysen visar att Instagram förstärker uppfattningen att skärgården är en idyll.</p> <p>Karin Winroth, School of Social Sciences, Department of Business Studies, Södertörn University <i>Regional branding of products and services on islands. Online.</i></p> <p>Varumärkning har blivit vanlig i de flesta områden. Genuin och autentisk är ord som ofta används och knyts till regionen. Varumärken används av olika aktörer i kommande led. Producent → konsument</p>

→ förmedlare → populärkultur.

Ofta sköna avslappnade och natursköna bilder av öar vid varumärkning.

Exemplifierar regional varumärkning med exempel från Aran Island, Irland, Belle-Ile-en Mer, Frankrike, Gällnö och Utö i Stockholm skärgård.

Utö 90 min med båt från city, bebodd från 700-talet, järngruvor, sommargäster från 1800-talet, fortfarande 250 öbor, mm.

Är det autentiskt? Framhålls det kommersiella? Vad finns egentligen för förväntningar och hur är det integrerade i varumärket?

Adam Czarnecki, Polish Academy of Sciences, Manu Rantanen, University of Helsinki, Agnieszka Brelik, West Pomeranian University of Technology.

Second-home owners in a small island setting in Finland: Attitudes and actions

Små öar ger unikt samhälle som är djupt rotat i öns distinkta karaktär.

Fritidshus lokaliseras ofta i områden med låg befolkning och naturskönt, ofta vid vatten eller på öar. Fritidsfolk kan ofta bidra till samhällets utveckling socialt och ekonomiskt.

Studiemetod: Enkät via posten till 2 500 fritidshusägare, huvudsakligen på öar i sjöar i Finland, några till öar i havet, men även på landsbygd utan närhet till have eller sjö.

Svarsfrekvensen varierade mellan 7 och 60% beroende var ägarna bodde normalt. Resultat ca 50 % hade köpt sina fritidshus. Ca 88 % kände ingen bakgrundsrotning vid fritidshuset.

Ca 80% köpte mat lokalt,

Ca 50 % var där mer sällan än önskat främst p g a avståndet.

Grupperna var generellt sett ganska lika,

Havs-ö gruppen skilde sig lite socioekonomiskt och fick en mer social roll på ön.

Fritidsboende behöver integreras mer i lokalsamhället och kan då bidra mer.

Arash Kordestani and Paulina Rytönen, Department of Business Studies, Södertörn University.

Experience the Island. Perceived value in the tourism experience on islands.

Urvalet omfattade öar nästan längs hela svenska kusten.

Systematisk analys av innehåll och kontext av respondenters svar. Datainsamling kategorisering och tematering.

Resultatet visar att turister som involveras i ö-livet upplever ett större värde och får med minnesvärda upplevelser. Hållbara turism ger större upplevelser och positiva minnen. Ekoturister beredda att betala mer.

Olika former av turism studerades.

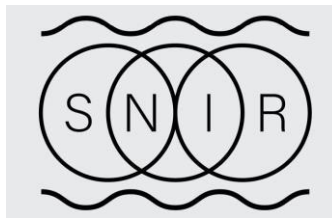
Specifikt t ex restaurangupplevelse utifrån olika parametrar som atmosfär, rummet, maten o s v.

Boendeupplevelse utifrån check-in, rummet, boende, städning, aktiviteter, mat, check-ut.

Övergripande koncept mest boende, sen mat och sen mer perifera koncept som aktivitet, minibar, kioskutbud mm.

Man sökte även oönskade exempel, vanligast storlek på restaurangen men bara några %. Andra exempel lägre.

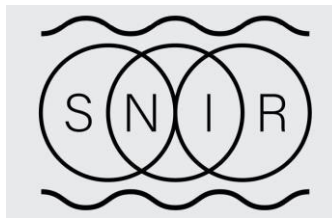
Uppskattade erfarenheter skapar värde

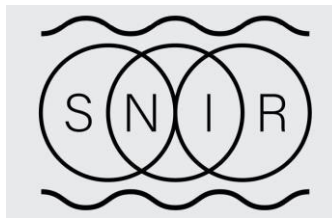
	Erfarenheter som upplevs osköna ger negativt värde 65 parametrar och 15 teman. Viktigt ”Value for money”.
18.30	Welcome cocktail
19.00	Dinner

Day 2. 13th of October, 2023.

Time	Activity
8.00-09.30	Open space breakfast: New research topics and research applications
09.30-10.30	<p>Keynote 2 Dr. Anica Cuka, University of Zadar. <i>Croatian islands – immigration hub in a country dealing with a demographic crisis?</i></p> <p>De har 1244 öar men bara 50 är bebodda med 120 137 invånare. Enligt UNESCO är små öar mindre än 10 000 km² med mindre än 500 000 invånare. Kroatien öar har komplex geografi och spridda och små. Det finns små, mellan och stora öar, en del med bro, andra med färja och så finns yttre öar. Vissa öar är egen kommun. Vissa öar tillhör samma ö-kommun. Vissa öar är så stora att de är uppdelade i flera kommuner. Vissa öar hör till en fastlandskommun. Öarna har liknande natur social struktur och historia. De avfolkas och får allt äldre befolkning med ekonomisk tillbakagång. Jordbruk läggs ner. Turism och deltidboende ökar. Turismen varierar beroende på öarnas struktur och speciellt på öar med bro ökar byggande för deltidboende. Ön Ist är ett exempel på hur naturen tar över. För hundra år sedan fanns omfattande vinodlingar som idag övergivits och där naturen tagit över så att området är helt överväxt. Turismen ökade stadigt från 2000 fram till pandemin då det blev en snabb nedgång som ännu inte återhämtat sig. Särskilt på öar med bro ökar även byggande av turismboende främst hus för lägenhetsboende, vilket har negativ effekt för lokalbefolkningen. På många öar håller bofasta på att försvinna och åretruntsamhällen dör ut. Öarna utvecklas mot semester- och turismsamhällen som inte fungerar året runt. Politikens utmaning är hur man ska bevara stabila, hållbara samhällen som ger värdigt liv för befolkningen på öarna. Bara två öar har en naturlig balans. Ön Sali ger ca 8000 EUR/baby till familjer som bor eller bosätter sig på Sali.</p>

	<p>Öar med städer visar att staden har positive effekt på demografin. Stora öar klarar sig bra och behåller sin befolkning.</p> <p>Befolkningen ökar i ålder både i landet och på öar, men mer på öarna.</p> <p>Många från grannländer kommer till deltidsboende på öar för 4-5 mån/år. Många hävdar dock att de bor där mer än 183 dygn (> 6 mån) för då kan man registrera sig som öbo och får stor rabatt på färjor och kollektivtrafik. Det utgör ett problem i den kommunala ekonomin.</p> <p>Politiken beslöt 2017 som lägre skatt för ö-bor och det blev en hög immigration därefter men det visade sig bara vara deltidsboende som egentligen inte uppfyllde kravet på boende minst 183 dygn/år. Detta påverkar samhällets infrastruktur och service på ett negativt sätt.</p>
10.30-10.45	Coffee
10.45-12.00	<p>Oral presentation (in Swedish) Key challenges for sustainability on islands – practical experiences.</p> <p>Eleni Lago and Andreas Zeidlitz, Jönköpings Kommun. <i>Det började som en tuva - Boendestudie om Visingsö 2022</i> (In Swedish) Online.</p> <p>Positiv befolkningsutveckling i hela kommunen men inte på Visingsö. Samarbete med Visingsörådet och syfte att förstå varför man flyttar från till ön. Rapporten omfattar demografi, undersökning av varför barnfamiljer flyttar från ön och hur få dem att flytta tillbaka. Hur ska service kunna upprätthållas? Folkmängden har minskat med ca 100 personer senaste 20 åren vilket är ca 25%. Demografin visar på ökande ålder hos befolkningen. Även födelsenettet minskar. Flyttnettet är i stort sett ± 0, ca 40 personer åt båda håll. Befolkningsprognosen visar att den faktiska folkmängden minskat något mer än prognosen. Metoden är intervjuer av barnfamiljer 11 respektive 6 familjer. Det är ett nedslag i verkligheten och egentligen skulle undersökningsperioden varit längre. Temat för intervjuerna:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Skola/vård och omsorg: Förskola, F-6 skola uppfattning om åldersblandade klasser, kunskapsmål, utmaning framåt, sjukvård/sjuktransport.2. Kultur fritid: ideellt arbete, kulturutbud, fritidsutbud, idrott, mm.3. Kommunikation: färja, besöksnäring, bokning, kollektivtrafik, pendling, barn och unga.4. Bostäder: Bostadsbrist, fritidsboende, ekonomi, hyresbostäder, efterfrågan, riksintresse.5. Barn och unga: natur, lugn, tryggt; socialt liv; familj, arv; mm6. Arbetstagare: kommunikationer/pendling, arbete på fastlandet eller ön, affär på ön, skola på ön, gymnasiependling7. Äldreomsorg: äldreboende, hemtjänst. <p>Sammanfattning: Fördelar, Nackdelar, Hinder, Arbete, barn och unga Kommunen gör handlingsplan med de 7 teman ovan. Visingsörådet fungerar som kommunens dialogpart på ön. Alla som flyttar ut blir automatiskt medlemmar i rådet.</p>

Britt Fogelström, The contact organization of the archipelago's interest associations (SIKO)

En ny skärgårdsby på Möja (A new archipelago village on Möja) (In Swedish)

SIKO är Stockholms skärgårds kontaktorganisation som är dialogpart mot 6 kommuner, region och på länsstyrelse. Representerar 5 130 öbor av 301 000 invånare totalt.

Det finns 6 aktiva ö-skolor i området.

SIKO representerar 15 olika intresseföreningar i skärgården. Dessa föreningar arbetar på olika nivå och med olika bredd. SIKO arbetar främst på den regionala nivån.

Man prioriterar:

1. Direktdemokrati – få 5 000 av 300 000 att höras.
2. Samordning mellan kommuner – fungerar inte idag
3. Kommunikationer – möjligt att pendla och går i skola
4. Bostäder – främst hyresboende
5. Arbete – arbetstillfällen i skärgården
6. Bobarhet – på kärnöar ska det gå att bo
7. Kärnöar – öka befolkningen

Ny by på Möja

Önskemål från Möja att bygga en helt ny by för hyresboende.

Möja är kärnö, det finns arbetsmarknad på ön, en undersökning från 2019 visade att utan bostäder ingen inflyttning.

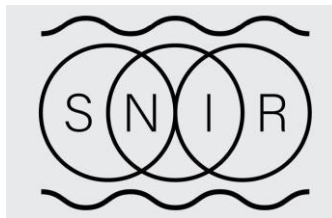
Möja har gjort det förr – bredband, VA, idrottshall.

De 5 byarna på Möja går inte förtäta, utan ny by behövs. Dessa faktorer stöder detta:

1. Hyresboende efterfrågas
2. Provoende efterfrågas
3. Pendlingsbart 1 tim till Gustavsberg (fastlandet)
4. Bra kommunikationer hela dagen
5. Utrymme för mindre fordon finns
6. Tillgång till verksamhetslokaler och kontorsarbetsplatser mm behövs.
7. Närhet till natur är efterfrågat
8. Lugnare vardag med ö-liv
9. Bra för barn på ön
10. Möjlighet att prova på landsbygdsboende
11. Locka återflyttare
12. Vårdcentral finns

12.00-13.00

Lunch

13.00-14.30

Paper session 3

Lotten Hjelm, The Archipelago National Confederation

Nämdö – experiences of establishing a biosphere. (In Swedish).

Det blev inte Lotten utan Ann Aldeheim, som var med on-line.

Nämdöskärgården har reguljär båttrafik året runt, affär finns året runt, unik natur, inga bilar, bredband med fiber och mycket drivkraft.

WWF ville utse Stockholms skärgård till Världsarv. Skärgården (SIKO) sa nej till Världsarv, men Nämdö, däremot, sa ja till att bilda ett Biosfärområde av Nämdöskärgården. Att Nämdö ville detta hänger samman med bildande av Nationalparken i Nämdö ytterskärgård. 2020 bildades föreningen för biosfärområde, Nämdö Green Archipelago. Ett biosfärområde är ett område som följer Agenda 2030 inrättas av UNESCO.

Samma rättigheter som andra

Bygger på lokalt engagemang

Kommunen måste vara med liksom Svenska Biosfärprogrammet.

Neutral plattform för samverkan

Praktiskt hållbarhetsarbete

Ta tillvara lokal kunskap

Bidrar till en attraktiv destination.

Förstudie med bl a

1. Tiny house
2. Skola
3. Bostäder
4. Energi
5. Föreläsningar
6. Aktiviteter
7. Biosfärkontor

Engagemang genom naturvård. Det händer mycket på flera olika öar.

Man har nått ca 700 personer med alla aktiviteter, med bara 80 bofasta på Nämdö.

Ida Hughes Tidlund, Research coordinator, Swedish National Maritime and Transport Museums

The sustainability of Åland as an autonomous island landscape. Online.

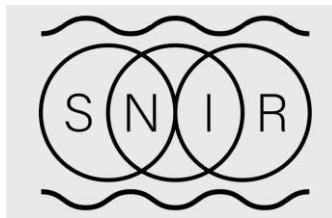
Sjuk och deltar inte. Föredraget utgick!

Ellinor Christersson and Simon Svedberg, Department of Business Studies, Södertörn University:

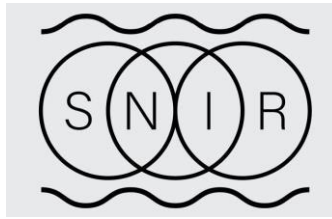
A complicated transition? Barriers and opportunities for clean energy entrepreneurship in the Stockholm Archipelago. Online.

Metod med

1. intervjuer av bofasta i skärgården
2. Workshops med forskare och öbor
3. Tidigare forskning
4. Myndigheter

	<p>Litteraturstudie för att samla tidigare forskning och se vilka rön som tagits fram tidigare.</p> <p>Sammanställning av tidigare identifierade frågeställningar</p> <p>Komplex institutionell kontext med många olika regelverk att förhålla sig till.</p> <p>Skapa ett ramverk för fortsatt arbete med clean energy med vatten-, sol- och vindkraft samt bränsleceller och lagring i batterier.</p> <p>Deras studie är att skapa ett ramverk baserat på social, teknisk, affärsmässig och institutionell kontext. För varje punkt samlas objektiva fakta och vad man fann i intervjuundersökningen.</p> <p>Studien gav 5 punkter att ta med sig för fortsatt lyckosamt arbete med clean energy i Stockholms skärgård.</p> <p>Diskussion följde om bl a påverkan på landskapet och hur boende kände inför detta. Skillnad mellan offshore och på nära öar. Man konstaterade också att försvaret ändrat sig till en mer restriktiv inställning när offshore-lokalisering blev aktuellt.</p> <p>Tommy Larsson Segerlind, Department of Business Studies, Södertörn University. <i>Implementing models for citizen driven sustainable development in small islands in Sweden.</i></p> <p>Olämpliga definitioner och klassificering skapar problem. Svenska öar blir anomalier i EU:s definitioner och klassificering av öar. Detta gäller främst små öar. Klassificering är för grov och bygger på antal individer (minst 1 000) och tider för pendling (med bil).</p> <p>EU def små öar passar inte svenska öar. Sverige har gjort egna definitioner och via har då ca 550 små öar som är bebodda.</p> <p>FN:s def mer lämplig med inte utan problem,</p> <p>Data från Källgård 91 000 bofast på öar varav 60 000 på Gotland. Mellan 2012 – 2021 har 56 öar förlorat sin befolkning.</p> <p>Detta måste studeras djupare då data och statistik får betydelse beroende på hur den tas fram.</p> <p>Det blir en paradox mellan svensk och EU definiering,</p> <p>Forskning behövs för att visa detta och nya modeller som t ex Holmömodellen kan visa på rimliga sätt att beskriva små öars samhällen och deras behov.</p>
14.30-15.00	Coffee

15.00-16.00

Paper session 4

Roger Marjavaara, Department of Geography Umeå University:

The impact of Second-home tourism in small island communities: a curse or a blessing?

Det finns ca 600 000 deltidsboenden i Sverige. Ungefär 50% av svenskar har tillgång till deltidsboende. 50% av deltidsboende ligger <50 km från permanentboende.

Deltidsboende är inte turismboende men inte heller permanentboende.

Deltidsboende på öar är populärt, men för bofast befolkning råder mängder av problem.

En paradox.

Studie av Stockholms skärgård visa på ökande deltidsboende vilket höjer priser men stryker kommunikaationer. Det skapar mer inflöde än avbefolkande.

Prisökning beror främst på permanentboende. Inflyttning ofta beroende på förändringar i livet och leder till förbättring.

Utflyttning p g a studier, arbetslöshet nytt jobb

Högt pris anges inte som skäl till utflyttning

50% vill inte flytta tillbaka, 46% vill om rätta förhållanden kan ordnas.

En grupp vill flytta till deltidsboende. I vissa områden är det upp till 60% väljer att flytta till deltidsboende. Fler äldre gör så än yngre.

Deltidsboende har en tendens att flytta oftare, vanligtvis närmare sitt deltidsboende.

Deltidsboende engagerar sig ofta i lokalutveckling och föreningar vid deltidsboendet.

Lokalsamhället kan gynnas av att deltidsboende engagerar sig i lokalutveckling av lokalsamhället.

Olika typ av deltidsboende och olika sätt att nyttja dessa skiljer geografiskt.

I vissa områden är skillnaden socio-ekonomisk mellan bofasta och deltidsboende stort. Kust och fjäll utmärker sig och kan där ge friktion och konflikter.

Fortsatt forskning bl a

Deltidsboende – arbete och skola

Geografi – deltidsboende nära eller långt bort – användningssätt.

Ekonomi – påverkan av deltidsboende

Pensionärer och deltidsboende / permanentboende

Deltidsboende i närhet till stad

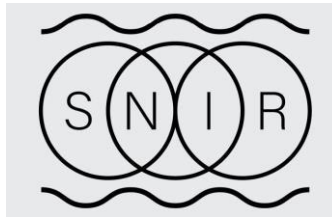
Gustaf Onn, Södertörn University:

On the organisationality of island jack-of-all-traders.

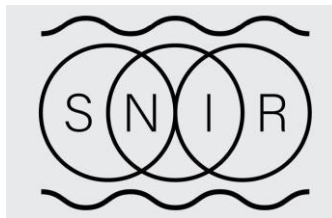
Hur formeras företagande i skärgården?

Skärgård kan ses som peri-urban (nära staden) eller inte.

Studien baseras på ostrukturerade intervjuer och observationer samt litteraturstudie. Studie på Ornö.

	<p>Organisationalitet är en process mer än ett abstrakt objekt. Innehåller nya verktyg för agerande och en kommunikativ del som ett led i en förhandlingsprocess som leder fram till vissa beslut. Baseras på nätverkande. Tidiga rön är</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Öbor sköter allt 2. Få har bara en inkomstkälla 3. Vissa arbetar året runt på ön medan andra är säsongarbetare på ön 4. Deltidsboende gör ofta en signifikant andel av arbete på öar 5. Mycket kommunal service görs av civilsamhälle eftersom kommunen inte finns aktivt på ön 6. Beroende av andra gör att det sociala kapitalet viktigt. Man samarbetar och håller sams. 7. Beslut knyts ofta till lokala organisationer genom medlemskap. <p>Margaretha Bohlin, Department of Psychology Gothenburg University and Nora Bohlin, Department of Sociology, University of Gothenburg. <i>Promoting Vitality and Sustainable Development on Small Islands: Insights from community perspectives.</i></p> <p>Utgick!</p>
<p>16.00-17.00</p>	<p>Paulina Rytkönen, Margaretha Bohlin, Marcus Box, Sune Fogelström, Lotten Hjelm, Sten-Åke Persson, Tommy Larsson Segerlind, Håkan Tunon, Ulf Westerberg. <i>Island Research in the Swedish Context – Imminent research gaps.</i></p> <p>Skapa en plan för forskning kring öar i Sverige. Vad är egentligen ö-forskning? Litteraturstudie för att se hur det har definierats. Samla synpunkter och input från möten mellan forskare och öbor. Samla erfarenheter från tidigare forskning.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Öar – definitioner och klassificering • Regler och policy • Bryta marginalisering • Tillgänglighet • Landskapet • Demografi • Arbetsmarknad • Könsfördelning • Teknik <p>Öar har egna utmaningar och kan inte jämföras med landsbygd i alla frågor.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Social rättvisa på olika plan • Myndigheter och lokalt beslutfattande • Institutionell rättvisa – vad kan politiken om ö-liv. • Livsmiljö och bobarhet – cirkulära utvecklingsmodeller • Naturresurser och olika miljöfrågor. • Klimatförändring och ö-liv • Kultur, bevarande och framtiden – vad är ö-kultur och hur kan den och ö-

	<p>kunskap bevaras över tid</p> <ul style="list-style-type: none"> • IT och öar – konsekvenser • Kunskapsspridning och bevarande <p>Vad är värde? Hur skapas värde? Vem får nytta av värde? Kan värde konkretiseras (turism, transport, inkomst, social service mm)? Kunskapsglapp?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turism – konsekvens, brist på kunskap och effekt, data saknas. <p>Roundtable: “Mapping Key challenges to sustainability on small islands”. Jens Westerkov Andersen , Margaretha Bohlin, Anica Cuka, Roger Marjavaara, Christian Widholm.</p> <p>Samtalspanelen för att sammanfatta diskussionen under dagarna</p> <p>Next conference.</p> <p>Nästa konferens kommer att bli på Västkusten</p>
19.00	Dinner

Day 3. 14th of October

Time	Activity
07.30	Breakfast
10.00	Ferry leaves Holmön